

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et Exercitiis Accommodatæ Libri IV

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

Contr. V. A quam caussa producantur species Angelorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)

pernaturallem, concurreret solus habitus, & non illud auxilium. Secunda ratio est hac: quia longè alius modus cognoscendi est, quo Angelus cognoscit objecta per immediatum concursum objectorum, quam sit modus cognoscendi per concursum specierum: nam quando cognoscit concursum, cognitio illa non est Angelo propria modo, cognitio illa non est Angelo propria, sed est inimpedibilis, sicut voluntaria propria, aut sensatio quæ sentio calorem in me existentem, nec potest se Angelus ita ad alia objecta divertere, ut non cognoscat ea quæ sunt ipsi præsentia, sicut (in mea sententia) non potest abstinere à cognitione sui, & suarum specierum intentionalium: sicut ergo allabente sono ad aures, non possum non audire, & applicato igne non possum non sentire calorem, ita Angelus non potest non cognoscere objecta præsentia, nec ab hac cognitione potest impediri cognitione aliorum objectorum, ad quæ se Angelus liberè applicat, vrendo potius his quam illis speciebus. Itaque, ut ego existimo, Angeli potentia intellectiva est quidem limitata quoad illa objecta, quæ per species cognoscit, ut non possit simul & semel nisi certum numerum cognoscere, at verò quoad objecta præsentia, non habet potentiam limitatam ad certum numerum, quia hæc objecta necessitant.

CONTROVERSIA IV.

Utrum objecta materialia possint immediate concurrere ad cognitionem Angelicam.

881. Propendo in sententiam affirmativam ob hanc rationem. Videtur inductione universaliter constare, quod quicquid causat aliquem effectum per virtutem suam vicariam, unum ex duobus præstare possit; vel producere ipsum effectum immediatè in casu debite approximationis, vel saltem producere virtutem illam vicariam, per quam dicitur causare effectum: si enim neutrum præstandi vim habet, non intelligitur cur dicatur per suum vicarium agere: atqui objecta materialia non sunt magis improporcionata ad influendum immediatè, quam ad producendas sui species in intellectu Angeli: ergo cum non possint producere sui species quando distant, propter incapacitatem medij, debent saltem eas producere posse quando sunt approximata: atqui objectorum distantium species jam antè accepit Angelus ab Authore naturæ, ut paulo post dicemus: ergo debet habere vim concurrendi immediatè cum intellectu Angelico sibi approximato. Accedit, quod mihi videatur (ut paulo antè dixi) non esse in potestate Angeli, abstinere à cognitione eorum, quæ illi sunt præsentia.

882. Obijciunt. 1. Inter Ens materiale & spirituale tanta est improporcionio, ut spirituale non possit causari à materiali. Responsio com-

munis est, distinguendo: tanquam à causa adæquata & principaliore, conceditur, tanquam à causa inadæquata, minùsque principali, negatur. Instantiæ sunt, quas nec adversarij negant. Phantasma causat unà cum intellectu cognitionem spirituales, & sensationes causant unà cum intellectu species spirituales, sui memorativas.

884. Vrgent. In Phantasmate & Sensationibus est ratio specialis, cur debeant posse tanquam causa partialis influere in actus spirituales. Imprimis enim sunt instrumenta domestica, quorum memoria cum sit necessaria, debent posse sui speciem relinquere: insuper plurimum accedunt ad naturam Entium spiritualium: habent enim pro subiecto partiali animam spirituales, quam vitaliter afficiunt, & in modo tendendi assimilantur primis apprehensionibus. Econtrario nostræ intellectus elicitæ in corpore, tametsi sint spirituales, participant tamen plurimum de imperfectionibus actuum materialium, nempe Sensationum, à quibus pendent, & cum quibus habent maximam, si non omnino indispensabilem connexionem. Propter hæc ergo confinia horum actuum cum prioribus, facilius intelligitur unius in alterum influxus, quam lapidis v.g. in cognitionem Angeli.

885. Hæc quidem cum apparentia dicuntur: ceterum nemo ignorat, per hæc confinia non extrahi illos actus à ratione Entis materialis, sicque adhuc semper enervari fundamentum desumptum ex improporcionione quæ sit de conceptu generico Entis materialis & spiritualis.

886. Secundum argumentum est P. Arrubalis. Si in objectis corporeis esset vis efficiendi cognitionem intellectivam ipsorum, potiori jure hæc vis esset in objectis supernaturalibus: Ergo nulla essent opera supernaturalia, quæ latent Angelos. Hoc argumentum nullum robur habet. Non enim sufficit ad cognoscenda intuitivè objecta supernaturalia quæ talia, quod objecta sint præsentia, alioquin possemus naturaliter videre Deum, sed requiritur insuper elevatio potentie intrinseca vel extrinseca. Non est ergo defectus ex parte objecti, sed ex parte potentie. Accedit quod plurima supernaturalia (si non penitus omnia) pertineant ad Secreta cordium, ac proinde non possint invito altero Angelo cognosci; de quo infra.

CONTROVERSIA V.

A quam causa producantur Species impressæ Angelorum.

887. Prima sententia est, Angelicas species produci ab objectis. Ita plures antiqui post Scorum. Verum hæc sententia non potest universaliter sustineri. sunt enim plura objecta, quæ Angelo nunquam fuerunt præsentia; in distans autem agere non possunt, & tamen ab Angelo cognoscuntur.

R 3

Secunda

Secunda est, species emanare ab ipsa substantia Angeli, tanquam affectiones illi connaturaliter debitas. Ita Capreolus, Medina, Banez, Ripa, Granadus, Comptonus.

DICO tamen probabilius esse, quod saltem illa species, quæ non possunt esse producta ab objecto, producantur immediatè à Deo, vt Authore Naturæ, secundum exigentiam Angeli & objectorum. Ita imprimis S. Thomas q. 55. a. 2. ad 1. *In mente, inquit, Angeli sunt similitudines creaturarum, non quidem ab ipsis creaturis acceptæ, sed à Deo, qui est creaturarum causa, & in quo primæ similitudines rerum existunt.* Item q. 56. a. 2. ad 4. *Si Deus, inquit, instituisset facere plures Angelos, vel plures naturas rerum, plures species intelligibiles mentibus Angelicis impressisset, vnde ejusdem rationis est, quod Deus adderet aliquam creaturam vniuerso, & aliquam speciem intelligibilem Angelo.* Textus iste notatu dignus est contra illos, qui pulchritudinem hujus vniuersi putant non posse admittere vllam speciem creaturarum defacto non existentium, nec in Angelis naturalem capacitatem specierum, quas defacto non habent, ne scilicet talis capacitas sit *Perperam*. sed contra hos superius actum est, statim ab initio hujus tractatus.

888. S. Thomam sequuntur plures antiqui & Recentiores. Arrubal, Lugo, Arriaga, Pallav: Esparza. Probatur Conclusio. Non emanant ab essentia: ergo producantur à Deo. Probatur antecedens. Si intellectus esset causa adæquata suarum specierum, argueretur virtus quædam quasi infinita in intellectu: compararetur enim vt causa adæquata ad illam collectionem specierum, in quarum perfectione nullus esset terminus: qualibet enim specie producta, posset emanare alia perfectior, de alio objecto perfectiore, creabili à Deo. Hinc autem rursus sequeretur, quod Angelus comprehendens nunc virtutem activam sui intellectus, in ipsa tanquam in causa adæquata, posset cognoscere omnes species omnium rerum possibilem, saltem naturalium, quas Angelus posset in se tanquam causa adæquata producere: Nam qui perfecte comprehendit causam, necesse est vt cognoscat omnes effectus, qui ab ea tanquam à causa adæquata possunt produci: ergo jam nunc Angelus sciret omnes creaturas naturales, & omnes rerum species producibiles; sciret enim quas species intellectuales posset ipse Angelus producere & habere de illis objectis.

889. Hanc probationem, quæ est Cardinalis de Lugo, respondere debent illi, quorum paulò antè mentionem fecimus; sed quibus S. Thomæ autoritas potior est, qui verbis paulò antè relatis, & collatis cum argumento quarto S. Thomæ ad quod ibi responderet, admittit, potuisse Deum hoc vniuersum quoad angelorum perfectionem ampliare, hoc argumentum non continent: sed neque illi Recentiores improbare possunt sibi præferri in hoc puncto opinionem S. Thomæ, nam (vt ipsi loquuntur) *in materia hac S.*

Thomæ doctrina observanda est, vt potest cui omnia patuere.

890. Huic probationi aliquando aliam addidi. Quando indifferentia substantiæ ad aliquid sub disjunctione debitum vt passio seu proprietas, tollitur in primo statim instanti productionis, tunc determinatio attribuitur auctori naturæ: atqui species intentionales, saltem aliquæ, debentur sub hujusmodi disjunctione Angelis: ergo producantur ab auctore naturæ. Major patet in exemplis. Vbicatio aliqua disjunctivè debetur cuius creaturæ statim in primo instanti: Materiam primam debetur aliqua extensio: hujusmodi determinatio ad hanc potius quàm illam ubicationem, extensionem &c. attribuitur Deo; non fit autem determinatio hæc aliter, quàm per productionem causam particularis: ergo &c.

891. Ab hac probatione non videtur differre illa, quam postmodum legi in libello Card. Pallavicini. Differunt, inquit, species cognitione, quia hæc cum sit actus vitalis, non potest procedere immediatè à generante, sed debet esse à principio intrinsecè completo, adeoque supponit speciem ipsam. Vltèrius, sicut in communi sententia, Terra, posito quod mundus potuerit produci in his vel illis spatiis imaginariis, habebat inclinationem vagam ad recipiendam hanc vel illam virtutem, per quam tenderet ad hoc vel illud spatium, & ideo pertinet ad Deum, posito quod determinaret vniuerso tale spatium, imprimere Terræ hanc virtutem, quæ ex sua entitate tenderet ad hoc determinatè spatium: ita pertinet ad ipsum, infundere Angelo tales species, posito quod determinaret existeret talia objecta, quia impressio talium specierum non potuit aliunde determinari. Hæc ille: in quibus etiam recedit à fautoribus *Pulchritudinis vniuersi*.

892. Objicit Granadus. Angelo est naturaliter debita cognitio plurium objectorum: ergo ab ejus essentia profluunt illæ species, quæ ad illorum objectorum cognitionem sunt necessariae. Probatur consequentia: quia quod alicui substantiæ connaturaliter debetur, profluit ab ejus essentia; hæc enim, & non aliâ ratione suaderetur, calorem & potentias dimanare ab essentia.

893. Solutionem hujus argumenti facilem habent, qui vniuersim emanationes passionum in Philosophia negant, & volunt proprietates produci à generante. In sententia verò admittente emanationes solvitur argumentum ex secunda conclusionis probatione, paulò antè exhibitæ, nempe, quando debentur disjunctivè, tunc Deus producit; quando autem debentur certæ, & in certo gradu, tunc admitti potest emanatio.

894. Objicies. 2. Intellectus humanus producit activè suas species intellectuales: ergo idem de intellectu Angelico dicendum est. Negando paritatem. Homo prius determinatur ab objectis, mittentibus species ad sensus externos, quorum actu mediante causatur phantasma, & hoc instructa anima, atque etiam (in communi sententia

sententia) concurrente, determinatur anima ad elaborandas certas species: Angelus autem nullam huiusmodi intrinsecam determinationem praevidiam habet, nec vllum domesticum instrumentum accipit ab objecto, quo adjuvante producat species.

CONTROVERSIA VI.

Quo tempore producantur Species Angelicae.

895. Prima sententia est, Angelos accipere species successivè ab objectis, quando illis locum applicantur. Scotus, Alensis, Major, alij, caliter applicantur.

Secunda asserit, omnes species fuisse Angelis statim à principio congenitas, & nullas ab illis acquiri successivè. Ita Valentia, Granadus, & Thomista communiter. P. Esparza hoc ipsum quidem asserit, sed supponendo potius, quam probando; nec argumenta contraria solvit, contentus probasse, quòd à solo Deo producantur.

896. Tertia sententia, media, docet, quasdam species esse à principio congenitas, quasdam verò postea successivè acquiri, non quidem quòd physicè causentur ab objectis, sed quòd existentia quorundam objectorum sit conditio requisita ad hoc, ut species postea infundantur à Deo. Hujus sententiae Authores non omnino conveniunt in assignandis illis objectis, quorum species primum successivè acquiruntur. P. Suarez docet, actum Voluntatis & Intellectus, tam proprium quam alienorum futurorum, species, non esse à principio congenitas, sed acquiri successivè; deinde etiam extendit ad species rerum praeteritarum, quas vult acquiri, quando obiectum est praesens, quarum beneficio reminiscitur objectorum praeteritorum, quae praeteritorum. Denique extendit ad species objecti vniuersalis quae vniuersalis.

897. Cardinalis de Lugo, & Arriaga, magis adhuc extendunt, nempe ad omnes effectus futuros dependentes à libertate alicujus agentis; & quia tandem omnis effectus futurus est dependens saltem à libertate Dei, fatentur, omnium futurorum, ab Angelo in tempore cognoscendorum species, successivè infundi, tunc scilicet quando illi effectus producantur.

898. Dicendum 1. à principio fuerunt Angelis infusae species objectorum tunc existentium, secretis cordium exceptis, & si quid aliud erat, quod ab Angelis naturaliter cognosci non poterat, aut non oportebat. Ratio est; tum quia Adamo fuerunt huiusmodi species infusae, cur non multò magis Angelis? tum quia incredibile est, Angelum à principio creationis non potuisse cognoscere res vllas existentes, nisi prius se illis applicasset. Et quia in hoc ferè conveniunt auctores, ideo non est in ejus probatione immorandum.

899. DICO. 2. Probabilius videtur, Angelis non esse à principio creationis congenitas species ad cognoscenda directè, & cum absoluta affirmatione, ea, quae deinde successu temporis producta, & ab Angelis cognita fuere. Dixi. cum absoluta affirmatione. Nam dubium non est, quòd cum affirmatione conditionata & indirectè potuerit Angelus cognoscere effectus futuros multos in suis causis necessarijs, nempe sub hac conditione: nisi Deus ordinem naturae velit immutare.

900. Probatur Conclusio. Si Angelis fuissent connaturaliter congenitae species futurorum, potuissent connaturaliter cognoscere illa futura ut futura, antequam essent facta. sed hoc nec adversarij admittunt. Sequela probatur. Quandocunque existit adaequatum principium alicujus effectus, debetur connaturaliter concursus ad illum effectum producendum: sed, si species futurorum essent congenitae, existeret adaequatum principium cognitionis de illis objectis pro posteriori temporis differentia existituris: ergo deberetur connaturaliter concursus ad cognitionem eorum ut futurorum.

901. Respondebis, concursum ideo non deberi ante actuale existentiam objecti, quia species in operando pendent ab actuali existentia objecti, non quidem tanquam à causa physica, sed tanquam à conditione sine qua non: sicut in sententia constituyente Relationem praedicamentalem in Entitate modali, cujus adaequatum principium sit fundamentum, in hac inquam sententia, productio illius modi, pender ab actuali existentia termini, tanquam conditionis.

902. Sed contra est primò: Tunc solum asserendum est, aliquid in operando pendere ab alterius actuali existentia tanquam conditione, quando effectus producendus connaturaliter supponit existentiam talis conditionis: sic in exemplo allato, relatio praedicamentalis est modus referens ad terminum ut actu existentem, est enim actualis Paternitas, similitudo, aequalitas &c. vnde si terminus non existeret, falsificaretur illa relatio. Jam verò cognitio futurorum quae talium, non supponit existentiam objecti pro tunc quando affirmatur, imò supponit necdum existeret: ergo existentia objecti non deberet expectari ab Intellectu Angelico jam instructo specie objecti tanquam vicaria illius, ut posset elicere cognitionem affirmativam futuritionis illius.

903. Contra. 2. Etiam si speciebus impressis non deberetur concursus antequam existant objecta futura ad ea quidditative & intuitivè cognoscenda, adhuc duo inconvenientia sequuntur. Primum est, quòd Angelus praesciret futura saltem cognitione abstractivà, sequelam probo: cognosceret enim se habere speciem representativam talis objecti futuri pro tempore quo existeret, & simul etiam adverteret, defacto denegari usum illius speciei: vnde colligeret, defacto quidem non existeret, sed tamen existurum objectum; sciret enim quòd species non futurorum